

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

19 octombrie 2017 *

„Trimitere preliminară – Protecția consumatorilor – Directiva 2005/29/CE – Practici comerciale neloiiale ale întreprinderilor față de consumatori – Domeniul de aplicare al acestei directive – Vânzare a unui comerciant angro către comercianți cu amănuntul – Competența Curții – Legislație națională care prevede o interdicție generală a vânzărilor în pierdere – Excepții întemeiate pe criterii care nu sunt prevăzute de directiva menționată”

În cauza C-295/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia (Tribunalul de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia, Spania), prin decizia din 27 aprilie 2016, primită de Curte la 25 mai 2016, în procedura

Europamur Alimentación SA

împotriva

Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, domnii E. Levits și A. Borg Barthet, doamna M. Berger și domnul F. Biltgen (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 aprilie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Europamur Alimentación SA, de F. Bueno Sánchez, Procurador, și de A. García Medina, abogado;
- pentru guvernul spaniol, de A. Gavela Llopis, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de S. Pardo Quintillán și de G. Goddin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 iunie 2017,

* Limba de procedură: spaniola.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) (JO 2005, L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Europamur Alimentación SA (denumită în continuare „Europamur”), pe de o parte, și Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Direcția Generală de Comerț și de Protecție a Consumatorilor din cadrul Comunității Autonome a Regiunii Murcia, Spania), denumită anterior Dirección General de Consumo, Comercio y Artesanía de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Direcția Generală de Consum, de Comerț și de Artizanat din cadrul Comunității Autonome a Regiunii Murcia) (denumită în continuare „administrația regională”), pe de altă parte, în legătură cu legalitatea unei sancțiuni administrative aplicate Europamur ca urmare a unei încălcări a interdicției de a vinde în pierdere prevăzute de legislația spaniolă referitoare la comerțul cu amănuntul.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (6), (8) și (17) ale Directivei privind practicile comerciale neloiale sunt redactate după cum urmează:
 - „(6) [...] prezenta directivă are ca obiectiv apropierea legislațiilor statelor membre privind practicile comerciale neloiale, inclusiv publicitatea neloială, care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor și, prin urmare, dăunează indirect intereselor economice ale concurenților legitimi. [...] Prezenta directivă nu reglementează și nu aduce atingere legislațiilor interne privind practicile comerciale neloiale care dăunează doar intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți; pentru a ține seama pe deplin de principiul subsidiarității, statele membre vor păstra, dacă doresc acest lucru, posibilitatea de a reglementa astfel de practici, în conformitate cu dispozițiile legislației comunitare. [...]
 - [...]
 - (8) Prezenta directivă protejează în mod direct interesele economice ale consumatorilor împotriva practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori. [...]
 - [...]
 - (17) Este recomandabil ca practicile comerciale neloiale în toate situațiile să fie identificate pentru a asigura o securitate juridică mai mare. În consecință, anexa I cuprinde lista completă a tuturor practicilor de acest fel. Acestea sunt singurele practici comerciale care pot fi considerate neloiale fără o evaluare de la caz la caz în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9. Lista poate fi modificată numai prin revizuirea directivei.”

4 Articolul 1 din această directivă prevede:

„Obiectivul prezentei directive este de a contribui la buna funcționare a pieței interne și de a realiza un nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind practicile comerciale neloiale care aduc atingere intereselor economice ale consumatorilor.”

5 Articolul 2 din directiva menționată prevede:

„În sensul prezentei directive:

(a) «consumator» înseamnă orice persoană fizică ce acționează, în legătură cu practicile comerciale reglementate de prezenta directivă, în scopuri care nu se încadrează în activitatea sa comercială, industrială, artizanală sau liberală;

(b) «comerciant» înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce acționează, în legătură cu practicile comerciale reglementate de prezenta directivă, în scopuri care se încadrează în activitatea sa comercială, industrială, artizanală sau liberală și orice persoană care acționează în numele sau în beneficiul unui comerciant;

[...]

(d) «practici [comerciale] ale întreprinderilor față de consumatori» [...] înseamnă orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori;

[...]

6 Articolul 3 alineatul (1) din aceeași directivă are următorul cuprins:

„Prezenta directivă se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori definite la articolul 5 înainte, în timpul și după o tranzacție comercială în legătură cu un produs.”

7 Potrivit articolului 4 din Directiva privind practicile comerciale neloiale:

„Statele membre nu limitează libertatea de a presta servicii, nici nu limitează libera circulație a mărfurilor din motive care se încadrează în domeniul în care prezenta directivă vizează apropierea dispozițiilor în vigoare.”

8 Articolul 5 din această directivă, intitulat „Interzicerea practicilor comerciale neloiale”, este redactat astfel:

„(1) Se interzic practicile comerciale neloiale.

(2) O practică comercială este neloială în cazul în care:

(a) este contrară cerințelor diligenței profesionale,

și

- (b) denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic cu privire la un produs al consumatorului mediu la care ajunge [a se citi «pe care îl afectează»] sau căruia îi este adresat[ă] sau al membrului mediu al unui grup în cazul în care o practică comercială este orientată către un grup particular de consumatori.

[...]

- (4) Sunt neloiale în special practicile comerciale care:

- (a) sunt înșelătoare în sensul articolelor 6 și 7

sau

- (b) sunt agresive în sensul articolelor 8 și 9.

- (5) Anexa I conține lista practicilor comerciale considerate neloiale în orice situație. Lista unică se aplică în toate statele membre și poate fi modificată numai prin revizuirea prezentei directive.”

Dreptul spaniol

Legislația referitoare la comerțul cu amănuntul

- 9 Potrivit expunerii de motive a Ley 7/1996 de Ordenación del Comercio Minorista (Legea 7/1996 privind reglementarea comerțului cu amănuntul) din 15 ianuarie 1996 (BOE nr. 15 din 17 ianuarie 1996, p. 1243), în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal (denumită în continuare „LOCM”):

„Prezenta lege [are drept scop, printre altele,] să corecteze dezechilibrele dintre întreprinderile comerciale mari și mici și în special să asigure o concurență liberă și loială. Este superfluu să se reitereze că efectele cele mai imediate și concrete ale unei situații de concurență liberă și loială se concretizează printr-o ameliorare continuă a prețurilor și a calității, precum și a celorlalte caracteristici ale ofertei și ale serviciului către public, ceea ce reprezintă, în definitiv, acțiunea cea mai eficientă în favoarea consumatorilor.”

- 10 Articolul 14 din LOCM, intitulat „Interzicerea vânzării în pierdere”, prevede la alineatele 1 și 2:

„1. Fără a aduce atingere prevederilor articolului anterior [care prevede principiul libertății stabilirii prețurilor], se interzice oferirea și efectuarea de vânzări în pierdere, în afara situațiilor prevăzute în capitolele IV [privind vânzările de soldare] și V [privind vânzările de lichidare] din titlul II din prezenta lege, cu excepția cazului în care scopul acestor vânzări în pierdere este alinierea prețurilor la cele ale unuia sau mai multor concurenți care îi pot afecta în mod semnificativ vânzările sau este vorba despre articole perisabile al căror termen de valabilitate se apropie de expirare.

În orice caz, se aplică dispozițiile Legii privind concurența neloială.

2. În sensul celor arătate la alineatul anterior, se consideră că există vânzare în pierdere atunci când prețul unui produs este mai mic decât prețul de achiziție conform facturii, după deducerea proporțională a reducerilor menționate pe factură, sau decât prețul de înlocuire în cazul în care acesta este mai mic sau decât costul efectiv de producție în cazul în care produsul a fost fabricat chiar de comerciant, majorate cu cotele impozitelor indirecte aplicate operațiunii.”

- 11 În temeiul celei de a șasea dispoziții suplimentare a LOCM, care a fost introdusă în aceasta din urmă în cursul anului 1999, respectiva interdicție a vânzării în pierdere se aplică de asemenea „entităților care desfășoară comerț cu ridicata, indiferent de natura lor juridică”.
- 12 LOCM a fost pusă în aplicare de Comunitatea autonomă a Regiunii Murcia prin intermediul Ley 11/2006 sobre Régimen del Comercio Minorista de la Región de Murcia (Legea 11/2006 privind comerțul cu amănuntul din Regiunea Murcia) din 22 decembrie 2006 (BORM nr. 2 din 3 ianuarie 2007, p. 141, denumită în continuare „Legea regională 11/2006”). Articolul 54 din aceasta prevede că încălcările grave sunt sancționate printr-o amendă cuprinsă între 3 001 euro și 15 000 de euro. Pentru a stabili existența unei „încălcări grave”, legea respectivă face trimitere la LOCM, al cărei articol 65 alineatul 1 litera (c) califică în acest fel vânzările în pierdere. Factorii care trebuie luați în considerare pentru a calcula cuantumul sancțiunii sunt prevăzuți la articolul 55 din Legea regională 11/2006, care menționează, printre altele, gravitatea prejudiciului „cauzat intereselor consumatorilor”.

Legislația referitoare la concurența neloială

- 13 Potrivit preambulului Ley 3/1991 de Competencia Desleal (Legea 3/1991 privind concurența neloială) din 10 ianuarie 1991 (BOE nr. 10 din 11 ianuarie 1991, p. 959, denumită în continuare „LCD”):

„[P]rezența legei răspunde necesității de a adapta regimul concurenței la valorile care au stat la baza Constituției noastre economice. Constituția spaniolă din 1978 articulează sistemul nostru economic în jurul principiului libertății de a desfășura o activitate comercială și, în consecință, pe plan instituțional, în jurul principiului liberei concurențe. Din acestea rezultă pentru legiuitorul ordinar obligația de a stabili mecanismele necesare pentru a împiedica încălcarea acestui principiu prin practici neloiale, susceptibile eventual să perturbe funcționarea concurențială a pieței.

Această cerință constituțională este completată și accentuată de cea derivată din principiul protecției consumatorilor, în calitatea lor de parte defavorizată în raporturile caracteristice de pe piață, principiu care este formulat la articolul 51 din Constituție.

Acest nou aspect al problemei, în general necunoscut până la acest moment în tradiția juridică spaniolă a concurenței neloiale, a constituit un stimul suplimentar de maximă importanță pentru adoptarea noii legislații.”

- 14 Articolul 17 din LCD, intitulat „Vânzarea în pierdere”, prevede:

- „1. Sub rezerva unor dispoziții legislative și administrative contrare, stabilirea prețurilor este liberă.
2. Cu toate acestea, vânzarea în pierdere sau sub prețul de achiziție se consideră neloială în următoarele situații:
 - a) Atunci când riscă să inducă în eroare consumatorii cu privire la nivelul prețurilor altor produse sau servicii ale aceleiași entități.
 - b) Atunci când are ca efect discreditarea imaginii unui produs sau a unei entități terțe.
 - c) Atunci când face parte dintr-o strategie care vizează eliminarea unui concurent sau a unui grup de concurenți de pe piață.”

Legea 29/2009

- 15 Directiva privind practicile comerciale neloiale a fost transpusă în dreptul spaniol prin Ley 29/2009 por la que se modifica el Régimen Legal de la Competencia Desleal y de la Publicidad para la Mejora de la Protección de los Consumidores y Usuarios (Legea 29/2009 de modificare a regimului juridic al concurenței neloiale și al publicității pentru ameliorarea protecției consumatorilor și a utilizatorilor) din 30 decembrie 2009 (BOE nr. 315 din 31 decembrie 2009, p. 112039, denumită în continuare „Legea 29/2009”).
- 16 Legea 29/2009 a modificat, printre alte instrumente, LOCM și LCD, fără a aduce însă modificări dispozițiilor acestora menționate la punctele 9-12, precum și, respectiv, la punctele 13 și 14 din prezenta hotărâre.
- 17 Legea 29/2009 a adăugat alineatul 3 la articolul 18 din LOCM, potrivit căruia promovarea vânzărilor „se consideră neloială dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 5 din [LCD]”.
- 18 Legea 29/2009 a modificat, pe de o parte, articolul 4 din LCD, astfel încât acesta prevede criteriile care permit să se califice o practică comercială ca „neloială” după cum sunt definite la articolul 5 din Directiva privind practicile comerciale neloiale, și, pe de altă parte, articolele 5 și 7 din LCD, ale căror texte le reproduc în prezent pe cele ale articolelor 6 și, respectiv, 7 din directiva menționată.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 19 Europamur vinde, în calitate de comerciant angro, produse menajere și alimentare supermarketurilor, precum și magazinelor de proximitate, care suportă direct concurența marilor lanțuri de supermarketuri. Fiind afiliată unei centrale de achiziții, Europamur poate oferi micilor comercianți care sunt clienții săi produse la prețuri competitive, care le permit să facă față lanțurilor menționate.
- 20 Prin decizia din 23 februarie 2015, administrația regională a aplicat Europamur o amendă de 3 001 euro pentru că a încălcat interdicția menționată la articolul 14 din LOCM întrucât a vândut în pierdere anumite produse pe care le comercializează.
- 21 Administrația regională și-a motivat decizia prin considerații referitoare printre altele la protecția consumatorilor. Astfel, aceasta a considerat, mai întâi, că reducerile „nu trebuie să aducă atingere formării corecte a consimțământului, în detrimentul consumatorilor și al clienților în ceea ce privește nivelul veritabil al prețurilor unei întreprinderi sau al unei entități determinate”. În continuare, aceasta a ținut seama de „importanța socială a încălcării, care afectează ansamblul comercianților și consumatorilor din Regiunea Murcia [...], dat fiind că obiectivele economice urmărite de contravenient sunt multiple și cuprind printre altele pe acela de a crea oferte care să acționeze ca o nadă sau o momeală cu produse precum cele din prezenta cauză, cu scopul de a incita consumatorii să cumpere produse sau servicii ale aceleiași entități, precum și cu intenția ascunsă de a descuraja sau de a elimina concurenți”. În sfârșit, la stabilirea cuantumului sancțiunii, aceasta a luat în considerare criteriul „prejudiciului grav cauzat intereselor consumatorilor”, prevăzut la articolul 55 din Legea regională 11/2006. În schimb, nu a precizat, în ce măsură comportamentul Europamur a daunat concret intereselor consumatorilor, dat fiind că, potrivit interpretării dominante a articolului 14 din LOCM, vânzarea în pierdere ar fi în sine susceptibilă să prejudicieze consumatorii și clienții.
- 22 Europamur a introdus o acțiune împotriva deciziei menționate, susținând, printre alte motive, că era necesar ca micii comercianți să își poată alinia prețurile cu cele ale concurenților lor, că regimul probelor care rezultă din articolul 17 din LCD ar fi trebuit să fie respectat în privința sa și că comportamentul sancționat nu cauza niciun prejudiciu consumatorilor. Aceasta a susținut de

asemenea că sancțiunea aplicată era contrară dreptului Uniunii, întrucât Directiva privind practicile comerciale neloiale ar fi fost insuficient transpusă în ordinea juridică internă prin Legea 29/2009, prin aceea că nu ar fi modificat textul articolului 14 din LOCM.

- 23 Administrația regională a arătat printre altele, pe de o parte, că regimul sancțiunilor din LOCM, prevăzut special pentru a proteja interesele consumatorilor, este independent de LCD, care vizează mai degrabă raporturile pe care operatorii economici le întrețin între ei, astfel încât interdicția stabilită la articolul 14 din LOCM se poate aplica fără să fie întrunite împrejurările prevăzute la articolul 17 din LCD, și, pe de altă parte, că nu există un conflict între legislația națională și legislația Uniunii.
- 24 În aceste condiții, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (Tribunalul de Contencios Administrativ nr. 4 din Murcia, Spania) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale precum articolul 14 din LOCM, care are un caracter mai strict decât directiva în cauză, dat fiind că interzice în mod automat vânzarea în pierdere – inclusiv comercianților angro – prin considerarea acestei practici drept contravenție și sancționarea acesteia, ținând seama de faptul că legea spaniolă urmărește, pe lângă reglementarea pieței, și protecția intereselor consumatorilor?
- 2) Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune articolului 14 din LOCM inclusiv dacă această dispoziție națională permite înlăturarea interdicției generale de vânzare în pierdere în situațiile în care (i) contravenientul demonstrează că vânzarea în pierdere avea ca scop alinierea prețurilor sale la cele ale unuia sau mai multor concurenți care îi pot afecta semnificativ vânzările sau (ii) este vorba despre articole perisabile ajunse aproape de expirarea termenelor de valabilitate?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 25 Prin intermediul celor două întrebări formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care conține o interdicție generală de a oferi spre vânzare sau de a vinde bunuri în pierdere și care prevede motive de derogare de la această interdicție întemeiate pe criterii care nu figurează în directiva menționată.

Cu privire la competență

- 26 Guvernul spaniol și Comisia Europeană pun la îndoială admisibilitatea cererii de decizie preliminară pentru motivul că, din punctul lor de vedere, faptele din cauza principală nu intră în domeniul de aplicare al Directivei privind practicile comerciale neloiale. Astfel, această directivă nu s-ar aplica, după cum ar reieși din articolele 2 și 3 din aceasta, decât practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori și nu s-ar aplica, așadar, practicilor comerciale neloiale dintre profesioniști. Or, în speță nu s-ar contesta faptul că vânzarea în pierdere a avut loc între profesioniști.
- 27 Prin această argumentație, guvernul spaniol și Comisia contestă în esență competența Curții de a răspunde la întrebările adresate de instanța de trimitere.

- 28 În această privință, deși este adevărat, după cum a arătat avocatul general la punctul 42 din concluzii, că Directiva privind practicile comerciale neloiale nu se aplică decât practicilor care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor și, astfel, nu se aplică operațiunilor între profesioniști, nu se poate concluziona, cu toate acestea, că Curtea nu este competentă să răspundă la întrebările preliminare care îi sunt adresate de instanța de trimitere.
- 29 Astfel, Curtea s-a declarat în mai multe rânduri competentă să se pronunțe cu privire la cererile de decizie preliminară referitoare la dispoziții de drept al Uniunii în cazuri în care situația de fapt din cauza principală se situa în afara domeniului de aplicare al dreptului Uniunii, dar în care aplicabilitatea dispozițiilor din acest drept fusese determinată de legislația națională, care se conformase, în soluționarea unor situații care nu intrau în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, celor reținute de acesta din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, punctul 45, și Hotărârea din 15 noiembrie 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punctul 53). Într-o asemenea situație, există un interes cert al Uniunii Europene ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, dispozițiile preluate din dreptul Uniunii să primească o interpretare uniformă (Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 30 În speță, din decizia de trimitere reiese că aplicabilitatea dispozițiilor Directivei privind practicile comerciale neloiale a fost determinată de dreptul național pentru situații care, precum cea în discuție în litigiul principal, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.
- 31 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctele 46-51 din concluzii, articolul 14 din LOCM, care interzice vânzarea în pierdere în comerțul cu amănuntul, trebuie să fie considerat o transpunere a Directivei privind practicile comerciale neloiale. În plus, din moment ce a șasea dispoziție suplimentară a LOCM extinde această interdicție la comercianții angro, iar interdicția prevăzută la articolul 14 din LOCM se aplică în același mod vânzărilor dintre comercianții angro și comercianții cu amănuntul și celor dintre comercianții cu amănuntul și consumatori, implicațiile interpretării Directivei privind practicile comerciale neloiale solicitate de instanța de trimitere sunt aceleași în cele două tipuri de vânzări. De altfel, din decizia de trimitere reiese că sancțiunea aplicată Europamur este întemeiată pe articolul 14 din LOCM, care face tocmai obiectul întrebărilor preliminare.
- 32 Prin urmare, există un interes cert al Uniunii ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, dispozițiile preluate din dreptul Uniunii să primească o interpretare uniformă.
- 33 Ținând seama de ceea ce precedă, Curtea are competența să răspundă la întrebările adresate.

Cu privire la fond

- 34 Pentru a răspunde la întrebare astfel cum a fost reformulată la punctul 25 din prezenta hotărâre, trebuie amintit mai întâi că Curtea a statuat că Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale care prevede o interdicție generală de oferire spre vânzare sau de vânzare de bunuri în pierdere, fără a fi necesar să se stabilească, având în vedere contextul factual al fiecărei spețe, dacă operațiunea comercială în discuție prezintă un caracter „neloial” în lumina criteriilor prevăzute la articolele 5-9 din această directivă și fără a recunoaște instanțelor competente o marjă de apreciere în această privință, cu condiția ca această dispoziție să urmărească obiective legate de protecția consumatorilor (a se vedea în acest sens Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, punctele 30 și 31, precum și jurisprudența citată).
- 35 În ceea ce privește, în primul rând, obiectivele urmărite de dispoziția națională în discuție în litigiul principal, din expunerea de motive a LOCM reiese că aceasta urmărește să protejeze consumatorii. Pe de altă parte, potrivit instanței de trimitere, obiectivul astfel urmărit se impune chiar și într-o situație

precum cea în discuție în litigiul principal, care privește vânzările dintre comercianți angro și mici comercianți, întrucât aceste vânzări au repercusiuni asupra consumatorului. Mai precis, cumpărând de la micii comercianți, consumatorul ar beneficia de gruparea comenzilor realizată prin intermediul antrepozitului angro, fără de care comerciantul cu amănuntul ar fi neputincios în fața marilor lanțuri de magazine și a centrelor comerciale, care dețin o capacitate de cumpărare superioară.

- 36 Această constatare este confirmată de decizia de sancționare adoptată de administrația regională. Astfel, după cum rezultă din cuprinsul punctului 21 din prezenta hotărâre, administrația regională a motivat decizia menționată, precum și cuantumul amenzii prin considerente întemeiate pe protecția consumatorilor.
- 37 De altfel, instanța de trimitere solicită o interpretare de către Curte a Directivei privind practicile comerciale neloiale tocmai având în vedere obiectivele articolului 14 din LOCM astfel identificate.
- 38 În ceea ce privește, în al doilea rând, aspectul dacă interdicția de vânzare în pierdere în discuție în litigiul principal are un caracter general în sensul jurisprudenței sau dacă derogările de la această interdicție permit instanțelor naționale să stabilească, având în vedere contextul factual al fiecărei spețe, caracterul „neloial” al vânzării în pierdere în discuție în lumina criteriilor prevăzute la articolele 5-9 din Directiva privind practicile comerciale neloiale, trebuie amintit că articolul 5 din directiva menționată prevede criteriile care permit să se stabilească împrejurările în care trebuie să se considere că o practică comercială este neloială și, prin urmare, este interzisă (Ordonanța din 7 martie 2013, Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, punctul 25).
- 39 În această privință, Curtea a statuat că Directiva privind practicile comerciale neloiale efectuează o armonizare completă a normelor privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori și că statele membre nu pot, așadar, să adopte, astfel cum prevede expres articolul 4 din directivă, măsuri mai restrictive decât cele definite de această directivă, nici chiar pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, punctul 41, și Ordonanța din 30 iunie 2011, Wamo, C-288/10, EU:C:2011:443, punctul 33).
- 40 În speță, pe de o parte, nu se contestă că, în aplicarea dispoziției naționale în discuție în litigiul principal, vânzarea în pierdere este în sine considerată ca o practică comercială neloială și că nu revine instanțelor naționale sarcina de a stabili caracterul neloial al vânzării menționate, având în vedere contextul factual al fiecărei spețe, în lumina criteriilor prevăzute la articolele 5-9 din Directiva privind practicile comerciale neloiale. Pe de altă parte, nu se contestă nici că ambele derogări de la interdicția vânzărilor în pierdere menționată la articolul 14 din LOCM se întemeiază pe criterii care nu sunt prevăzute de această directivă.
- 41 Or, potrivit jurisprudenței amintite la punctul 39 din prezenta hotărâre, statele membre nu pot, prin stabilirea altor criterii decât cele prevăzute la articolul 5 din directiva menționată, să adopte măsuri mai restrictive decât cele definite de aceeași directivă.
- 42 În plus, printre măsurile mai restrictive interzise figurează de asemenea, după cum a arătat avocatul general la punctele 62-64 din concluzii, inversarea sarcinii probei prevăzută la articolul 14 din LOCM. Astfel, având în vedere că vânzările în pierdere nu figurează printre practicile menționate în anexa I la Directiva privind practicile comerciale neloiale, aplicarea unei sancțiuni pentru încălcarea interdicției unei astfel de vânzări în pierdere trebuie să fie precedată de o analiză, efectuată având în vedere contextul factual al fiecărei spețe, a caracterului „neloial” al vânzării respective în lumina criteriilor prevăzute la articolele 5-9 din această directivă și nu se poate întemeia pe o prezumție a cărei răsturnare ar fi în sarcina profesionistului (a se vedea prin analogie Hotărârea din 23 aprilie 2009, VTB-VAB și Galatea, C-261/07 și C-299/07, EU:C:2009:244, punctul 65, care privește interzicerea ofertelor comune către consumatori).

- 43 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care conține o interdicție generală de a oferi spre vânzare sau de a vinde bunuri în pierdere și care prevede motive de derogare de la această interdicție întemeiate pe criterii care nu figurează în directiva menționată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care conține o interdicție generală de a oferi spre vânzare sau de a vinde bunuri în pierdere și care prevede motive de derogare de la această interdicție întemeiate pe criterii care nu figurează în directiva menționată.

Semnături